

V Bruseli 13. 9. 2017
COM(2017) 490 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

o zozname surovín kritických pre EÚ z roku 2017

Vzhľadom na pretrvávajúci strategický význam surovín pre výrobné odvetvie EÚ¹ Komisia v súčasnosti v rámci iniciatívy EÚ v oblasti surovín uskutočňuje širokú škálu opatrení, ktoré majú prispieť k bezpečným, udržateľným a cenovo dostupným dodávkam surovín. Ústredným prvkom tejto iniciatívy je zoznam surovín kritických pre EÚ.

V roku 2008 bola navrhnutá iniciatíva v oblasti surovín s cieľom riešiť výzvy súvisiace s prístupom k surovinám. Týmto oznámením sa aktualizuje zoznam kritických surovín z roku 2014. Hlavným účelom tohto zoznamu je určiť suroviny, v prípade ktorých hrozí veľké riziko ohrozenia dodávok a ktoré majú veľký hospodársky význam, pretože spoľahlivý a neobmedzený prístup k nim je pre európsky priemysel a hodnotové reťazce dôležitý. Zoznam bol zostavený na základe objektívnej metodiky a predstavuje faktický nástroj na podporu opatrení v oblasti obchodu, inovácie a priemyselnej politiky zameraných na posilnenie konkurencieschopnosti európskeho priemyslu v súlade s aktualizovanou priemyselnou stratégiou pre Európu², napríklad prostredníctvom:

- identifikovania investičných potrieb, ktoré môžu pomôcť znížiť závislosť Európy od dovozu surovín,
- usmerňovania podpory pre inovácie v oblasti dodávok surovín v rámci programu Horizont 2020 – rámcového programu EÚ pre výskum a inováciu,
- upozornenia na význam kritických surovín z hľadiska prechodu na nízkouhlíkové, väčšmi obehové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje.

Zoznam by mal prostredníctvom zvýšenia aktivít v oblasti recyklácie prispieť k stimulovaniu európskej produkcie kritických surovín a v prípade potreby uľahčovať začatie nových ťažobných činností. Zároveň umožňuje lepšie pochopiť, ako by bolo možné diverzifikáciou dodávok z rôznych geografických zdrojov prostredníctvom ťažby a recyklácie alebo nahradzovaním zaistiť bezpečnosť dodávok surovín.

Komisia sa o tento zoznam opiera pri rokovaniach o obchodných dohodách, konaniach proti opatreniam narúšajúcim obchod, príprave opatrení v oblasti výskumu a inovácie a pri plnení programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 a jeho cieľov v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Kritické suroviny sú prioritnou oblasťou akčného plánu EÚ pre obehové hospodárstvo³, ktorý si kladie za cieľ podporiť ich efektívne využívanie a recykláciu. Zoznam môže byť relevantný aj na účely preskúmania priamych zahraničných investícií v EÚ⁴, ktoré sa predkladá súčasne s týmto oznámením. Na dobrovoľnom základe ho môžu využívať aj členské štáty, spoločnosti a investori, ktorí chcú získať informácie o potenciálnych rizikách ohrozujúcich dodávky surovín a súvisiacich príležitostiach.

V tomto oznámení sa uvádza aktualizovaný zoznam 27 surovín kritických pre EÚ, ktorý je výsledkom tretieho posúdenia. Oznámenie nadväzuje na dve predchádzajúce oznámenia

¹ Podľa VDI centra pre efektívne využívanie zdrojov (VDI ZRE) predstavujú suroviny vo výrobnom odvetví hlavný nákladový faktor (44 % v porovnaní s 18 % nákladov práce, 3 % nákladov na dane a 2 % nákladov na energie).

² Oznámenie Komisie „Investovanie do inteligentného, inovatívneho a udržateľného priemyslu: aktualizovaná stratégia pre priemyselnú politiku EÚ“ [COM(2017) 479]

³ Oznámenie Komisie „Kruh sa uzatvára – Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo“, COM(2015) 614.

⁴ Návrh nariadenia Parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do Európskej únie, predložený Komisiou [COM(2017) 487].

o surovinách, ktorými sa v roku 2011⁵ stanovil zoznam 14 kritických surovín a v roku 2014⁶ revidovaný zoznam 20 kritických surovín. Zoznam surovín kritických pre EÚ sa pravidelne aktualizuje, a to aspoň každé tri roky, s cieľom zohľadniť vývoj v oblasti produkcie, trhu a technológií, pričom počet posudzovaných surovín sa pri každej aktualizácii zvýšil.

V súlade s odporúčaniami uvedenými v správe *ad hoc* pracovnej skupiny o vymedzení kritických surovín z roku 2014⁷ sa toto tretie posúdenie kritických surovín uskutočnilo na základe zdokonalenej metodiky vyvinutej Komisiou⁸, pričom však bola snaha zabezpečiť porovnateľnosť s predchádzajúcimi metodickými prístupmi (2011 a 2014). Dvoma hlavnými parametrami používanými na určenie toho, či je surovina kritická, naďalej zostali hospodársky význam a riziko ohrozenia dodávok. Hlavné zlepšenia revidovanej metodiky sa týkajú obchodu (pri výpočte rizika ohrozenia dodávok sa berie do úvahy závislosť od dovozu a vývozné obmedzenia), nahrádzania ako korekčného faktora pre hospodársky význam, ako aj riziko ohrozenia dodávok, a podrobného priradenia konečných použití surovín na základe priemyselného uplatnenia v záujme určenia ich hospodárskeho významu.

Suroviny, a to aj tie, ktoré sa nepovažujú za kritické, sú pre európske hospodárstvo dôležité, pretože stoja na začiatku výrobných hodnotových reťazcov. Ich dostupnosť sa môže rýchlo zmeniť v závislosti od obchodných tokov alebo vývoja obchodnej politiky, čo zdôrazňuje všeobecnú potrebu diverzifikácie dodávok a zvýšenia miery recyklácie všetkých surovín.

⁵ Oznámenie Komisie „*Riešenie problémov na komoditných trhoch a trhoch s nerastnými surovinami*“ [KOM(2011) 25].

⁶ Oznámenie Komisie „*O preskúmaní zoznamu surovín kritických pre EÚ a o vykonávaní iniciatívy v oblasti surovín*“ [COM(2014) 297].

⁷ *Report on Critical Raw Materials for the EU (Správa o surovinách, ktoré sú pre EÚ kritické)*, správa *ad hoc* pracovnej skupiny o vymedzení kritických surovín, máj 2014

⁸ Pozri: *Methodology for establishing the EU List of Critical Raw Materials (Metodika na stanovenie zoznamu EÚ týkajúceho sa kritických surovín)*, 2017, ISBN 978-92-79-68051-9

Príloha 1

Zoznam surovín kritických pre EÚ

Dvadsaťsedem surovín uvedených ďalej je z hľadiska EÚ kritických, pretože riziká nedostatku dodávok týchto surovín a ich vplyv na hospodárstvo sú vyššie než u väčšiny ostatných surovín. Z tabuľky je zrejma existencia domácej produkcie niektorých kritických surovín v rámci EÚ, a to hlavne hafnia. Najvplyvnejšou krajinou z hľadiska celosvetových dodávok väčšiny kritických surovín, ako sú napríklad prvky vzácnych zemín, horčík, volfrám, antimón, gálium a germánium, je však Čína. Niekoľko ďalších krajín má dominantné postavenie v oblasti dodávok konkrétnych surovín, napríklad Brazília (niób) alebo USA (berýlium a hélium). Dodávky kovov platinovej skupiny sú koncentrované v Rusku (paládium) a Južnej Afrike (irídium, platina, ródium a ruténium). Riziká spojené s koncentráciou produkcie sú v mnohých prípadoch znásobené tým, že surovinu možno len ťažko nahradiť a miera jej recyklácie je nízka.

V roku 2017 sa posúdenie kritickosti vykonalo v súvislosti so 78 surovinami. V porovnaní s posúdením uskutočneným v roku 2014⁹ zahŕňa rozšírený rozsah pôsobnosti deväť nových surovín.

Deväť nových surovín kritických pre EÚ, ktoré neboli zahrnuté v zozname z roku 2014, je v nasledujúcej tabuľke vysvietených tmavosivou. Tri suroviny (chróm, koksovateľné uhlie a magnezit)¹⁰ sa na základe posúdenia z roku 2017 nepovažujú za kritické. Hoci boli ťažké vzácne zeminy¹¹, ľahké vzácne zeminy¹² a kovy platinovej skupiny¹³ posudzované samostatne, sú v zozname kritických surovín naďalej uvedené ako skupiny (v tabuľke je uvedený aritmetický priemer), aby sa zabezpečila porovnateľnosť s predchádzajúcim posúdením.

Suroviny	Hlavní světoví producenti (priemer za roky 2010 – 2014)	Hlavní dovozcovia do EÚ (priemer za roky 2010 – 2014)	Zdroje dodávok do EÚ (priemer za roky 2010 – 2014)	Miera závislosti od dovozu *	Indexy nahraditeľnosti EI/SR**	Miera recyklácie po skončení životnosti * *
antimón	Čína (87 %) Vietnam (11 %)	Čína (90 %) Vietnam (4 %)	Čína (90 %) Vietnam (4 %)	100 %	0,91 / 0,93	28 %

⁹ Abiotické suroviny: agregáty, bizmut, hélium, olovo, fosfor, síra; biotické: prírodný korok, prírodné tиковé drevo, drevo mahagónovca valcovitého (sapele)

¹⁰ Koksovateľné uhlie, ktoré bolo zahrnuté v zozname surovín kritických pre EÚ z roku 2014, sa považuje za hraničný prípad. Hoci úplne nedosahuje prah hospodárskeho významu, z dôvodu obozretnosti bolo ponechané v zozname surovín kritických pre EÚ a je teda zahrnuté v tabuľke. Ak však nesplní kritériá v plnom rozsahu, bude z nasledujúceho zoznamu vypustené.

¹¹ Dysprózium, erbium, európium, gadolínium, holmium, lutécium, terbium, túlium, yterbium, ytrium.

¹² Lantán, cére, praeodým, neodým, samárium.

¹³ Paládium, platina, ródium, ruténium, irídium.

baryt	Čína (44 %) India (18 %) Maroko (10 %)	Čína (53 %) Maroko (37 %) Turecko (7 %)	Čína (34 %) Maroko (30 %) Nemecko (8 %) Turecko (6 %) Spojené kráľovstvo (5 %) Ostatné štáty EÚ (4 %)	80 %	0,93 / 0,94	1 %
berýlium	Spojené štáty (90 %) Čína (8 %)	neuvádza sa	neuvádza sa	neuvádza sa ¹⁴	0,99 / 0,99	0 %
bizmut	Čína (82 %) Mexiko (11 %) Japonsko (7 %)	Čína (84 %)	Čína (84 %)	100 %	0,96 / 0,94	1 %
boritan	Turecko (38 %) Spojené štáty (23 %) Argentína (12 %)	Turecko (98 %)	Turecko (98 %)	100 %	1,0 / 1,0	0 %
kobalt	Konzská demokratická republika (64 %) Čína (5 %) Kanada (5 %)	Rusko (91 %) Konzská demokratická republika (7 %)	Fínsko (66 %) Rusko (31 %)	32 %	1,0 / 1,0	0 %
koksovateľné uhlie	Čína (54 %) Austrália (15 %) Spojené štáty (7 %) Rusko (7 %)	Spojené štáty (39 %) Austrália (36 %) Rusko (9 %) Kanada (8 %)	Spojené štáty (38 %) Austrália (34 %) Rusko (9 %) Kanada (7 %) Poľsko (1 %) Nemecko (1 %) Česká republika (1 %) Spojené kráľovstvo (1 %)	63 %	0,92 / 0,92	0 %
fluorit	Čína (64 %) Mexiko (16 %) Mongolsko (5 %)	Mexiko (38 %) Čína (17 %) Južná Afrika (15 %) Namíbia (12 %) Keňa (9 %)	Mexiko (27 %) Španielsko (13 %) Čína (12 %) Južná Afrika (11 %) Namíbia (9 %) Keňa (7 %) Nemecko (5 %) Bulharsko (4 %) Spojené kráľovstvo (4 %) Ostatné štáty EÚ (1 %)	70 %	0,98 / 0,97	1 %

¹⁴ Závislosť EÚ od dovozu nemožno v prípade berýlia vypočítať, keďže EÚ berýliové rudy a koncentráty neprodukuje ani s nimi neobchoduje.

gálium ¹⁵	Čína (85 %) Nemecko (7 %) Kazachstan (5 %)	Čína (53 %) Spojené štáty (11 %) Ukrajina (9 %) Južná Kórea (8 %)	Čína (36 %) Nemecko (27 %) Spojené štáty (8 %) Ukrajina (6 %) Južná Kórea (5 %) Maďarsko (5 %)	34 %	0/95 / 0,96	0 %
germánium	Čína (67 %) Fínsko (11 %) Kanada (9 %) Spojené štáty (9 %)	Čína (60 %) Rusko (17 %) Spojené štáty (16 %)	Čína (43 %) Fínsko (28 %) Rusko (12 %) Spojené štáty (12 %)	64 %	1,0 / 1,0	2 %
hafnium	Francúzsko (43 %) Spojené štáty (41 %) Ukrajina (8 %) Rusko (8 %)	Kanada (67 %) Čína (33 %)	Francúzsko (71 %) Kanada (19 %) Čína (10 %)	9 %	0,93 / 0,97	1 %
hélium	Spojené štáty (73 %) Katar (12 %) Alžírsko (10 %)	Spojené štáty (53 %) Alžírsko (29 %) Katar (8 %) Rusko (8 %)	Spojené štáty (51 %) Alžírsko (29 %) Katar (8 %) Rusko (7 %) Poľsko (3 %)	96 %	0/94 / 0,96	1 %
indium	Čína (57 %) Južná Kórea (15 %) Japonsko (10 %)	Čína (41 %) Kazachstan (19 %) Južná Kórea (11 %) Hongkong (8 %)	Čína (28 %) Belgicko (19 %) Kazachstan (13 %) Francúzsko (11 %) Južná Kórea (8 %) Hongkong (6 %)	0 %	0,94 / 0,97	0 %
horčík	Čína (87 %) Spojené štáty (5 %)	Čína (94 %)	Čína (94 %)	100 %	0/91 / 0,91	9 %
prírodný grafit	Čína (69 %) India (12 %) Brazília (8 %)	Čína (63 %) Brazília (13 %) Nórsko (7 %)	Čína (63 %) Brazília (13 %) Nórsko (7 %) EÚ (< 1 %)	99 %	0,95 / 0,97	3 %
prírodný kaučuk	Thajsko (32 %) Indonézia (26 %) Vietnam (8 %) India (8 %)	Indonézia (32 %) Malajzia (20 %) Thajsko (17 %) Pobrežie Slonoviny (12 %)	Indonézia (32 %) Malajzia (20 %) Thajsko (17 %) Pobrežie Slonoviny (12 %)	100 %	0,92 / 0,92	1 %
niób	Brazília (90 %) Kanada (10 %)	Brazília (71 %) Kanada (13 %)	Brazília (71 %) Kanada (13 %)	100 %	0,91 / 0,94	0,3 %
fosfátová hornina	Čína (44 %) Maroko (13 %) Spojené štáty (13 %)	Maroko (31 %) Rusko (18 %) Sýria (12 %) Alžírsko (12 %)	Maroko (28 %) Rusko (16 %) Sýria (11 %) Alžírsko (10 %) EÚ – Fínsko (12 %)	88 %	1,0 / 1,0	17 %

¹⁵ Gálium je vedľajším produktom; najlepšie dostupné údaje sa vzťahujú na produkčnú kapacitu, nie na produkciu ako takú.

fosfor	Čína (58 %) Vietnam (19 %) Kazachstan (13 %) Spojené štáty (11 %)	Kazachstan (77 %) Čína (14 %) Vietnam (8 %)	Kazachstan (77 %) Čína (14 %) Vietnam (8 %)	100 %	0,91 / 0,91	0 %
skandium	Čína (66 %) Rusko (26 %) Ukrajina (7 %)	Rusko (67 %) Kazachstan (33 %)	Rusko (67 %) Kazachstan (33 %)	100 %	0,91 / 0,95	0 %
kremíkový kov	Čína (61 %) Brazília (9 %) Nórsko (7 %) Spojené štáty (6 %) Francúzsko (5 %)	Nórsko (35 %) Brazília (18 %) Čína (18 %)	Nórsko (23 %) Francúzsko (19 %) Brazília (12 %) Čína (12 %) Španielsko (9 %) Nemecko (5 %)	64 %	0,99 / 0,99	0 %
tantal ¹⁶	Rwanda (31 %) Konžská demokratická republika (19 %) Brazília (14 %)	Nigéria (81 %) Rwanda (14 %) Čína (5 %)	Nigéria (81 %) Rwanda (14 %) Čína (5 %)	100 %	0,94 / 0,95	1 %
volfrám ¹⁷	Čína (84 %) Rusko (4 %)	Rusko (84 %) Bolívia (5 %) Vietnam (5 %)	Rusko (50 %) Portugalsko (17 %) Španielsko (15 %) Rakúsko (8 %)	44 %	0,94 / 0,97	42 %
vanád	Čína (53 %) Južná Afrika (25 %) Rusko (20 %)	Rusko (71 %) Čína (13 %) Južná Afrika (13 %)	Rusko (60 %) Čína (11 %) Južná Afrika (10 %) Belgicko (9 %) Spojené kráľovstvo (3 %) Holandsko (2 %) Nemecko (2 %) Ostatné štáty EÚ (0,5 %)	84 %	0,91 / 0,94	44 %
kovy platinovej skupiny	Južná Afrika (83 %) – irídium, platina, ródium, ruténium. Rusko (46 %) – paládium	Švajčiarsko (34 %) Južná Afrika (31 %) Spojené štáty (21 %) Rusko (8 %)	Švajčiarsko (34 %) Južná Afrika (31 %) Spojené štáty (21 %) Rusko (8 %)	99,6 %	0,93 / 0,98	14 %

¹⁶ Na tantal sa vzťahuje nariadenie o nerastných surovinách z konfliktných oblastí [nariadenie (EÚ) 2017/821], ktorým sa zriaďuje systém Únie týkajúci sa náležitej starostlivosti v dodávateľskom reťazci s cieľom obmedziť príležitosti ozbrojených skupín a bezpečnostných síl na obchodovanie s cínom, tantalom a volfrámom, ich rudami a zlatom.

¹⁷ Na volfrám sa vzťahuje nariadenie o nerastných surovinách z konfliktných oblastí [nariadenie (EÚ) 2017/821], ktorým sa zriaďuje systém Únie týkajúci sa náležitej starostlivosti v dodávateľskom reťazci s cieľom obmedziť príležitosti ozbrojených skupín a bezpečnostných síl na obchodovanie s cínom, tantalom a volfrámom, ich rudami a zlatom.

prvky ťažkých vzácnych zemín	Čína (95 %)	Čína (40 %) USA (34 %) Rusko (25 %)	Čína (40 %) USA (34 %) Rusko (25 %)	100 %	0,96 / 0,89	8 %
prvky ľahkých vzácnych zemín	Čína (95 %)	Čína (40 %) USA (34 %) Rusko (25 %)	Čína (40 %) USA (34 %) Rusko (25 %)	100 %	0,90 / 0,93	3 %

Poznámky:

(*) „Miera závislosti od dovozu“ zohľadňuje celosvetové dodávky a skutočné zdroje EÚ pri výpočte rizika ohrozenia dodávok, pričom sa počíta takto: čistý dovoz EÚ / (čistý dovoz EÚ + domáca produkcia EÚ).

(**) „Index nahraditeľnosti“ je miera obtiažnosti nahradiť surovinu, ohodnotená a vážená vo vzťahu ku všetkým použitiam; počíta sa samostatne pre parameter hospodárskeho významu aj parameter rizika ohrozenia dodávok. Hodnoty sa pohybujú od 0 do 1, pričom 1 znamená najmenšiu mieru nahraditeľnosti.

Hospodársky význam je korigovaný indexom nahraditeľnosti (SI_{EI}), ktorý sa odvíja od technických a nákladových charakteristík náhrad v prípade jednotlivých použití každej suroviny. Riziko ohrozenia dodávok je korigované indexom nahraditeľnosti (SI_{SR}), ktorý sa odvíja od celosvetovej produkcie, kritickosti a súbežnej/vedľajšej produkcie náhrad v prípade jednotlivých použití každej suroviny.

(***) „Mierou recyklácie po skončení životnosti“ sa meria pomer recyklácie starého šrotu k dopytu po určitej surovine zo strany EÚ, pričom parameter uvedený ako druhý zodpovedá dodávkam prvotných a druhotných surovín do EÚ.

Zdroj: zostavené na základe záverečnej správy zo „štúdie o preskúmaní zoznamu kritických surovín“ z roku 2017.